

Bryssel 5.2.2019
COM(2019) 70 final

Suositus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

luvan antamisesta aloittaa neuvottelut sopimuksen tekemiseksi Euroopan unionin ja Amerikan yhdysvaltojen välillä oikeudelliseen yhteistyöhön rikosasioissa liittyvästä rajat ylittävästä pääsystä sähköiseen todistusaineistoon

PERUSTELUT

1. TAUSTA

Valtioiden rajat ylittävät tietovirrat kasvavat samoin kuin sosiaalisen median, selainpostin, viestipalvelujen ja sovellusten käyttö viestinnässä, työskentelyssä, suhteiden ylläpitämisessä ja tiedonhankinnassa, myös laittomiin tarkoituksiin. Tämä vuoksi kasvava määrä rikostutkinnasta pohjautuu sähköiseen todistusaineistoon, joka ei ole julkisesti saatavilla. Internetin rajattomuus ja mahdollisuus hankkia palveluja kaikkialta maailmasta, myös Euroopan ulkopuolisilta yrityksiltä, tarkoittavat, että sähköisen todistusaineiston rajatylittävän saannin helpottaminen on tärkeää lähes kaikentyyppisen rikollisuuden tutkinnan osalta. Erityisesti viimeaikaiset terrori-iskut ovat tuoneet korostuneesti esiin tarpeen löytää nopeasti tapoja, joilla Euroopan unionin jäsenvaltioiden syyttäjät ja tuomarit saisivat turvattua ja hankittua sähköistä todistusaineistoa nopeammin ja tehokkaammin.

Nykyään yli puoleen kaikesta rikostutkinnasta tarvitaan rajat ylittävää sähköistä todistusaineistoa. Sähköistä todistusaineistoa tarvitaan noin 85 prosentissa rikostutkinnasta, ja kahdessa kolmasosassa näistä tutkimuksista tarvitaan todisteita toisella lainkäyttöalueella sijaitsevalta verkkopalvelujen tarjoajilta. Suurimmille verkkopalvelujen tarjoajille esitettyjen pyyntöjen määrä kasvoi 84 prosenttia vuosina 2013–2018. Tällaiset tiedot ovat rikostutkinnassa tärkeitä henkilön tunnistamiseksi tai tiedon saamiseksi heidän toiminnastaan.

Sähköisellä todistusaineistolla tarkoitetaan erityyppisiä sähköisessä muodossa olevia tietoja, jotka ovat olennaisia rikosten tutkinnassa ja syytteenpanossa ja jotka usein tallennetaan verkkopalvelujen tarjoajien palvelimille. Näitä ovat esimerkiksi ”sisältötiedot”, kuten sähköpostiviestit, tekstiviestit, valokuvat ja videot, sekä ”muut kuin sisältötiedot”, kuten tietyn käyttäjätilin tilaaja- tai viestiliikennetiedot.

Oikeusviranomaisten yhteistyö on viranomaisten perinteinen tapa toimia yhdessä kaikentyyppisen rikollisuuden torjumiseksi. Tällä hetkellä tärkein väline, jota Euroopan unionin jäsenvaltiot käyttävät pyytääkseen pääsyä sähköiseen todistusaineistoon useimmissa muissa jäsenvaltioissa, on eurooppalainen tutkintamääräys.

Euroopan unionin jäsenvaltiot turvautuvat keskinäistä oikeusapua koskeviin pyyntöihin, kun on kyse kolmansista maista (tai Tanskasta tai Irlannista, jotka eivät ole mukana eurooppalaisen tutkintamääräyksen käytössä). Nämä pyynnöt koskevat useita eri viranomaisia EU:ssa ja sen ulkopuolella. Menettelyt suunniteltiin ennen internetin aikakautta, jolloin pyyntöjen määrä oli murto-osa nykyisestä, eikä todistusaineisto ollut yhtä katoavaista kuin sähköinen todistusaineisto.

Yksi suurimmista Euroopan unionin jäsenvaltioiden (ja muunkin maailman) sähköisen todistusaineiston saamiseksi esittämien keskinäistä oikeusapua koskevien pyyntöjen vastaanottajista on Yhdysvallat, jossa sijaitsevat suurimpien palveluntarjoajien päätoimipaikat. Euroopan unionin ja Yhdysvaltojen välinen sopimus keskinäisestä oikeusavusta allekirjoitettiin 25. kesäkuuta 2003, ja se tuli voimaan 1. helmikuuta 2010. Sopimus on keskeinen transatlanttinen mekanismi, jonka avulla voidaan varmistaa tehokas yhteistyö rikosoikeuden alalla sekä torjua järjestäytynyttä rikollisuutta ja terrorismia.

Sopimuksen ensimmäinen yhteinen tarkastelu suoritettiin vuonna 2016¹. Tarkastelun perusteella todettiin, että sopimus tuo lisäarvoa EU:n ja Yhdysvaltojen keskinäistä oikeusapua koskevaan järjestelyyn ja toimii yleisesti ottaen hyvin. Tätä yhteistyötä pyritään edelleen

¹ Keskinäistä oikeusapua koskevan EU:n ja Yhdysvaltojen vuoden 2010 sopimuksen uudelleentarkastelu, 7.4.2016, 7403/16.

parantamaan. Vaikka oikeudellinen yhteistyö viranomaisten välillä, myös Yhdysvaltojen kanssa, on erittäin tärkeää, se on usein liian hidasta, kun otetaan huomioon sähköisen todistusaineiston katoavaisuus (se katoaa keskimäärin 10 kuukaudessa), ja se vaatii suhteettoman paljon resursseja. Lisäksi vaikka suvereniteetti on tärkeä näkökohta tehtäessä oikeudellisesta yhteistyöstä tietyn tutkinnanyhteydessä, on yhä yleisempää, että ainoa yhteys toiseen valtioon on datan tai palveluntarjoajan sijainti. Vuoden 2016 yhteisessä tarkastelussa kannustettiin jäsenvaltioita tekemään juuri sähköisen todistusaineiston osalta suoraan yhteistyötä yhdysvaltalaisten palveluntarjoajien kanssa, jotta sähköinen todistusaineisto voitaisiin turvata ja sitä voitaisiin hankkia aiempaa nopeammin ja tehokkaammin.

Suorasta yhteistyöstä yhdysvaltalaisten palveluntarjoajien kanssa on kehittynyt vaihtoehtoinen kanava oikeudelliselle yhteistyölle. Se rajoittuu muihin kuin sisältötietoihin², ja se on Yhdysvaltojen lainsäädännön näkökulmasta vapaaehtoista. Käytännössä Euroopan unionin jäsenvaltioiden viranomaiset ottavat kansallisten rikosoikeudellista menettelyä koskevien sääntöjen nojalla suoraan yhteyttä Yhdysvalloissa toimivaan palveluntarjoajaan pyytääkseen tietoja, joihin palveluntarjoajalla on pääsy, yleensä tietoja sen tarjoamien palvelujen käyttäjästä. Tämä koskee joitakin Yhdysvaltoihin ja vähäisemmässä määrin Irlantiin sijoittautuneita palveluntarjoajia, jotka vastaavat suoraan ja vapaaehtoisuuden pohjalta jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten pyyntöihin, kunhan pyynnöt koskevat muita kuin sisältötietoja.

Yhdysvaltojen lainsäädännön³ mukaan yhdysvaltalaiset palveluntarjoajat voivat tehdä yhteistyötä suoraan eurooppalaisten viranomaisten kanssa muiden kuin sisältötietojen osalta. Yhteistyö on kuitenkin vapaaehtoista. Palveluntarjoajat voivat siis määritellä oman käytäntönsä tai päättää tapauskohtaisesti yhteistyön tekemisestä ja sen tavasta. Sen lisäksi, että suora yhteistyö palveluntarjoajien kanssa on lisääntynyt, Yhdysvalloissa on annettu hiljattain tuomioita ja käsitelty oikeudessa asioita sen selventämiseksi, onko Yhdysvaltojen viranomaisilla oikeus pyytää palveluntarjoajalta, jonka päätoimipaikka on Yhdysvalloissa, ulkomailla säilytettyjen tietojen luovuttamista. Tunnettu esimerkki on Microsoft Ireland -tapaus⁴.

Suorien vapaaehtoista yhteistyötä koskevien pyyntöjen määrä on kasvanut nopeasti: niitä esitettiin vuonna 2017 yli 124 000. Vaikka suora vapaaehtoinen yhteistyö tiedon hankkimiseksi sujuu nopeammin kuin keskinäinen oikeusapu, se rajoittuu muihin kuin sisältötietoihin. Sen toteutumiseen ei voi luottaa, se ei välttämättä takaa asianmukaisten menettelytakeiden noudattamista, se on mahdollista vain joidenkin palveluntarjoajien kanssa, jotka kaikki soveltavat eri käytäntöjä, se ei ole läpinäkyvää ja siitä puuttuu vastuuvastuu. Tästä johtuva hajanaisuus saattaa aiheuttaa oikeudellista epävarmuutta, herättää kysymyksiä syytteenpanon laillisuudesta ja aiheuttaa huolta pyyntöihin liittyvien henkilöiden perusoikeuksien suojelusta ja menettelyllisistä takeista. Lisäksi on huomattava, että palveluntarjoajille esitetyistä pyynnöistä vastataan alle puoleen⁵.

² Sisältötietoja voidaan luovuttaa vapaaehtoisesti ainoastaan hätätapauksissa, joihin liittyy jonkin henkilön kuoleman tai vakavan ruumiillisen vahingoittumisen vaara.

³ Vuoden 1986 sähköisen viestinnän tietosuojalain (Electronic Communications and Privacy Act, ECPA) 2701 §:n 2 momentti.

⁴ Yhdysvaltojen korkein oikeus käsitteli tapausta 27. helmikuuta 2018. Tuomioistuin hylkäsi kanteen 17. huhtikuuta 2018 sen jälkeen, kun osapuolet olivat ilmoittaneet, että CLOUD Act oli vahvistettu laiksi, joka mahdollistaa uuden määräyksen antamisen pyydettyjen tietojen saamiseksi Microsoftilta.

⁵ Sähköistä todistusaineistoa koskevaan pakettiin liittyvä komission vaikutustenarviointi, 17.4.2018, SWD(2018) 118 final.

Jos Yhdysvaltojen viranomaiset vastavuoroisesti pyytäisivät tietoja palveluntarjoajilta Euroopan unionissa, monissa jäsenvaltioissa televiestintäalan oikeudellinen kehys estää kansallisia televiestintäpalvelujen tarjoajia vastaamasta suoraan ulkomaisten viranomaisten pyyntöihin, ja tämä koskee myös muita kuin sisältötietoja. Ei myöskään ole olemassa oikeudellista kehystä, joka mahdollistaisi suoran yhteistyön muilla viestinnän aloilla. Yhdysvaltojen viranomaiset voivat yleensä hankkia tällaisia tietoja EU:n palveluntarjoajilta ainoastaan keskinäistä oikeusapua koskevalla pyynnöllä.

2. EHDOTUKSEN TAVOITTEET

Euroopan komissio sitoutui Euroopan turvallisuusagendassa⁶ huhtikuussa 2015 tarkastelemaan kyberympäristöä hyväksi käyttäen tehtyjen rikosten tutkinnan esteitä, erityisesti sähköisen todistusaineiston rajatylittävää saatavuutta. Komissio esitti 17. huhtikuuta 2018 Euroopan parlamentille ja neuvostolle ehdotukset asetukseksi sähköistä todistusaineistoa rikosoikeudellisissa asioissa koskevasta eurooppalaisista esittämis- ja säilyttämismääräyksistä⁷ ja direktiiviksi yhdenmukaisista säännöistä laillisten edustajien nimeämiseksi todistusaineiston keräämistä varten rikosoikeudellisissa menettelyissä⁸, jäljempänä 'sähköistä todistusaineistoa koskevat ehdotukset'.

Näiden ehdotusten tarkoituksena on nopeuttaa Euroopan unionissa prosessia, jolla pyritään turvaamaan toiselle lainkäyttöalueelle sijoittautuneella palveluntarjoajalla oleva sähköinen todistusaineisto ja hankkimaan se siltä suoraan. Ehdotukset kattavat tiettytyyppiset palveluntarjoajat, jotka tarjoavat palveluja Euroopan unionissa. Palveluntarjoajan katsotaan tarjoavan palveluja Euroopan unionissa, kun se antaa yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa toimiville käyttäjille mahdollisuuden käyttää palvelujaan ja kun sillä on huomattava yhteys unioniin esimerkiksi siten, että sillä on toimipaikka jäsenvaltiossa tai se tarjoaa palveluja suurelle määrälle käyttäjiä kyseisessä jäsenvaltiossa. Niiden palveluntarjoajien, joilla ei ole toimipaikkaa Euroopan unionissa, on nimettävä oikeudellinen edustaja, jolle annettu esittämismääräys on täytäntöönpanokelpoinen.

Eurooppa-neuvosto on korostanut tämän kysymyksen tärkeyttä sekä sisäiseltä että ulkoiselta kannalta. Eurooppa-neuvoston päätelmissä 18. lokakuuta 2018 todetaan, että ”*olisi löydettävä ratkaisuja, joilla varmistetaan sähköisen todistusaineiston nopea ja tehokas saatavuus yli rajojen, jotta terrorismia ja muita vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden muotoja voidaan torjua tuloksellisesti sekä EU:ssa että kansainvälisesti. Sähköistä todistusaineistoa ja rahoitustietojen saatavuutta sekä rahanpesun tehokkaampaa torjuntaa koskevista komission ehdotuksista olisi päästävä sopuun vaalikauden loppuun mennessä*⁹. Komission olisi myös pikaisesti esitettävä neuvotteluvaltuuksia sähköistä todistusaineistoa koskevia kansainvälisiä neuvotteluja varten.”

⁶ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle – Euroopan turvallisuusagenda, 28.4.2015, COM(2015) 185 final.

⁷ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sähköistä todistusaineistoa rikosoikeudellisissa asioissa koskevasta eurooppalaisista esittämis- ja säilyttämismääräyksistä, 17.4.2018, COM(2018) 225 final.

⁸ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yhdenmukaisista säännöistä laillisten edustajien nimeämiseksi todistusaineiston keräämistä varten rikosoikeudellisissa menettelyissä, 17.4.2018, COM(2018), 226 final.

⁹ Vaikka neuvottelut Euroopan parlamentin ja neuvoston kanssa ovat vielä käynnissä, neuvosto muodosti yleisnäkemyksen komission asetusehdotuksesta 7. joulukuuta 2018 kokoontuneessa oikeus- ja sisäasioiden neuvostossa.

Sähköistä todistusaineistoa koskevat komission ehdotukset luovat pohjan koordinoidulle ja johdonmukaiselle lähestymistavalle, jota noudatetaan Euroopan unionin sisällä ja jota Euroopan unioni noudattaa kansainvälisesti. Siinä otetaan asianmukaisesti huomioon unionin säännöt, myös jäsenvaltioiden ja niiden kansalaisten välisen syrjintäkiellon osalta. Vaikka komissio totesi jo sähköistä todistusaineistoa koskevien ehdotusten vaikutustenarvioinnissa, että ehdotuksia olisi hyödyllistä täydentää sähköisen todistusaineiston rajatylittävää saatavuutta koskevilla kahden- tai monenvälisillä sopimuksilla tarvittavine suojalausekkeineen, komissio päätti ehdottaa EU:lle omia sääntöjä sähköisen todistusaineiston rajatylittävän saatavuuden edellyttämistä menettelyistä ja suojatoimista jo ennen neuvottelujen aloittamista kolmansien osapuolten kanssa.

Kansainvälisellä tasolla käydään keskusteluja tietoverkkorikollisuutta koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen¹⁰ toisesta lisäpöytäkirjasta käytävien neuvottelujen yhteydessä. Sähköisen todistusaineiston rajatylittävä saatavuus on ollut viime aikoina säännöllisesti esillä EU:n ja Yhdysvaltojen oikeus- ja sisäasioiden ministerikokouksissa.

Komissio aikoo esittää samaan aikaan suositukset neuvottelujen aloittamiseksi Yhdysvaltojen kanssa ja osallistumiseksi tietoverkkorikollisuutta koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen toisesta lisäpöytäkirjasta käytäviin neuvotteluihin. Vaikka nämä kaksi prosessia edistyvät eri tahtiin, niissä käsitellään toisiinsa liittyviä kysymyksiä, ja yksissä neuvotteluissa tehdyillä sitoumuksilla voi olla suora vaikutus toisiin neuvotteluihin.

Vaikka sähköistä todistusaineistoa koskevissa ehdotuksissa otetaan huomioon EU:n markkinoilla toimivien erityyppisten palveluntarjoajien tilanne, vaarana on, että velvoitteet ovat ristiriidassa kolmansien maiden lakien kanssa. Jotta näihin ristiriitoihin voitaisiin puuttua ja jotta noudatettaisiin kansainvälisen kohteliaisuuden periaatetta, sähköistä todistusaineistoa koskeviin ehdotuksiin sisältyy erityismekanismi siltä varalta, että palveluntarjoajalle syntyy kolmannen maan laista ristiriitaisia velvoitteita todistusaineistoa pyydetessä. Näihin mekanismeihin kuuluu uudelleentarkastelumenettely tilanteen selvittämiseksi. Euroopan unionin ja Yhdysvaltojen sopimuksella olisi pyrittävä ehkäisemään ristiriitaisia velvoitteita näiden osapuolten välillä.

Keskeiset palveluntarjoajat, joilla on rikostutinnan kannalta tärkeää todistusaineistoa, toimivat Yhdysvaltojen lainkäyttövallan alaisuudessa. Tallennettua viestintää koskevassa vuoden 1986 laissa (*Stored Communication Act*) kielletään sisältötietojen luovuttaminen, kun taas muita kuin sisältötietoja voidaan antaa vapaaehtoisesti. Yhdysvaltojen kongressi hyväksyi 23. maaliskuuta 2018 tietojen laillista käyttöä ulkomailla koskevan lain (*Clarifying Lawful Overseas Use of Data Act, CLOUD Act*). Sillä muutetaan tallennettua viestintää koskevaa vuoden 1986 lakia selventämällä, että Yhdysvaltojen palveluntarjoajien on noudatettava Yhdysvaltojen määräyksiä luovuttaa sisältötietoja ja muita kuin sisältötietoja riippumatta siitä, minne kyseiset tiedot on tallennettu, mikä kattaa esimerkiksi Euroopan unioniin tallennetut tiedot. Sääöksessä myös sallitaan sellaisten toimeenpanosopimusten tekeminen ulkomaiden hallitusten kanssa, joiden perusteella yhdysvaltalaiset palveluntarjoajat voisivat toimittaa sisältötietoja suoraan kyseisten maiden viranomaisille. *CLOUD Act* -lain soveltamisalaan kuuluvat tallennetut tiedot ja langallisen tai langattoman verkon viestinnän kaappaus, ja rikollisuudesta se kattaa ”vakavat rikokset”. Ulkomaiden hallitusten kanssa tehtävien toimeenpanosopimusten on sisällettävä tiettyjä ehtoja, joiden mukaan kyseisellä maalla on käytössä riittävät suojatoimet, jotka rajoittavat Yhdysvaltojen kansalaisiin liittyvien tietojen saatavuutta.

¹⁰ Tietoverkkorikollisuutta koskeva Euroopan neuvoston yleissopimus (CETS N:o 185), 23.11.2001, <http://conventions.coe.int>.

Tämän aloitteen tarkoituksena on ratkaista yhteisten sääntöjen avulla se oikeudellinen kysymys, joka koskee palveluntarjoajilla Euroopan unionissa tai Yhdysvalloissa olevien sisältötietojen ja muiden kuin sisältötietojen saatavuutta. Tämä aloite täydentäisi kansainvälisen sopimuksen avulla sähköistä todistusaineistoa koskevia EU:n sisäisiä ehdotuksia lainvalintakysymyksissä, etenkin sisältötietojen osalta, ja nopeuttaisi sähköisen todistusaineiston saantia. Tämä suositus sisältää neuvotteluohjeet, jotka koskevat neuvottelujen aloittamista sähköisen todistusaineiston rajatylittävää saatavuutta koskevasta EU:n laajuisesta sopimuksesta Yhdysvaltojen kanssa. Euroopan unionin etu on kattava sopimus Yhdysvaltojen kanssa sekä eurooppalaisten oikeuksien ja arvojen (kuten yksityisyyden- ja henkilötietojensuojan) turvaamiseksi että sen omien turvallisuusetujen näkökulmasta.

Kuten edellä on mainittu, Yhdysvaltojen lainsäädäntö nykymuodossaan (tallennettua viestintää koskeva vuoden 1986 laki, *Stored Communications Act*) kieltää yhdysvaltalaisia palveluntarjoajia vastaamasta ulkomaiden lainvalvontaviranomaisten esittämiin sisältötietoja koskeviin pyyntöihin. Yhdysvaltojen lainsäädännössä edellytetään tällä hetkellä, että ennen kolmannen maan keskinäistä oikeusapua koskevan pyynnön täytäntöönpanoa osoitetaan ”todennäköisen syy” kriteerin täyttyminen. Euroopan unionin jäsenvaltioiden palveluntarjoajat eivät nykyisellään voi vastata kolmansien maiden viranomaisten esittämiin suoriin pyyntöihin. EU:n ja Yhdysvaltojen välinen sopimus täydentäisi sähköistä todistusaineistoa koskevien ehdotusten tavoitetta ja vaikutusta, erityisesti kun on kyse yhdysvaltalaisen palveluntarjoajien hallussa Yhdysvalloissa olevista sisältötiedoista. Se mahdollistaisi suoran yhteistyön palveluntarjoajan kanssa luomalla oikeusviranomaisille tehokkaamman oikeudellisen kehyksen, sillä EU:n toimijoilla on tällä hetkellä vaikeuksia saada sisältötietoja keskinäistä oikeusapua koskevilla pyynnöillä.

Koska Yhdysvalloille osoitetaan koko ajan enemmän keskinäistä oikeusapua koskevia pyyntöjä, Yhdysvaltojen viranomaiset ovat kannustaneet EU:n lainvalvontaviranomaisia ja oikeusviranomaisia pyytämään muita kuin sisältötietoja suoraan yhdysvaltalaisilta palveluntarjoajilta. Yhdysvaltojen lainsäädännön mukaan yhdysvaltalaiset palveluntarjoajat voivat vastata niihin mutta niitä ei velvoiteta siihen. EU:n ja Yhdysvaltojen välinen sopimus toisi EU:n viranomaisille lisää varmuutta ja selkeät menettelytakeet ja vähentäisi hajanaisuutta yhdysvaltalaisen palveluntarjoajien hallussa olevien muiden kuin sisältötietojen saannissa. Se mahdollistaisi myös Yhdysvaltojen viranomaisten vastavuoroisen pääsyn EU:n palveluntarjoajien hallussa oleviin tietoihin.

Suositus neuvoston päätökseksi koskee neuvottelujen aloittamista Euroopan unionin ja Yhdysvaltojen välillä, jotta saataisiin aikaan transatlanttinen sopimus sähköisen todistusaineiston rajatylittävästä saannista suoraan palveluntarjoajilta rikosoikeudellisia menettelyjä varten. Sillä pyritään mukauttamaan yhteistyömekanismit digitaaliseen aikakauteen ja antamaan oikeuslaitokselle ja lainvalvontaviranomaisille välineet puuttua rikollisten viestintään ja torjua rikollisuuden nykymuotoja.

Euroopan unionin ja Yhdysvaltojen välisestä sopimuksesta olisi monia käytännön etuja:

- Siinä määritettäisiin oikeusviranomaisten vastavuoroisesta sisältötietojen saannista.
- Siinä määritettäisiin muiden kuin sisältötietojen saannista oikeusviranomaisten määräysten perusteella, varmistettaisiin EU:n ja Yhdysvaltojen viranomaisten vastavuoroinen tietojen saanti sekä tarkistettaisiin suoran yhteistyön edellytyksiä ja suojatoimia palveluntarjoajien kannalta.
- Se parantaisi oikeusviranomaisten mahdollisuuksia saada tietoja ajoissa.
- Sillä ratkaistaisiin lainvalintaan liittyviä ongelmia.

- Sillä vähennettäisiin sääntöjen ja menettelyjen hajanaisuuden riskiä ja yhdenmukaistettaisiin oikeudet ja suojatoimet yksillä kaikki EU:n jäsenvaltiot kattavilla neuvotteluilla Yhdysvaltojen kanssa. Näin varmistettaisiin EU:n kaikkien jäsenvaltioiden ja niiden kansalaisten tasapuolinen kohtelu ilman syrjintää.
- Se selkeyttäisi määräysten palveluntarjoajia sitovaa luonnetta ja täytäntöönpanoa ja täsmentäisi myös oikeusviranomaisten velvollisuuksia.

Sopimuksen ehdoksi olisi asetettava vahvat suojamekanismit perusoikeuksien turvaamiseksi. Neuvotteluohjeilla pyritään parantamaan viranomaisten, palveluntarjoajien ja asianomaisten henkilöiden oikeusvarmuutta, varmistamaan oikeasuhteisuus, perusoikeuksien suojelu, läpinäkyvyys sekä oikeusviranomaisten ja palveluntarjoajien vastuuvastuuvelvollisuus.

3. KYSEISEN POLITIIKANALAN KESKEISET SÄÄNNÖKSET

EU:n nykyinen oikeudellinen kehys koostuu rikosasioihin liittyvistä unionin yhteistyövälineistä, joita ovat esimerkiksi direktiivi 2014/41/EU rikosasioita koskevasta eurooppalaisesta tutkintamääräyksestä¹¹, yleissopimus keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä¹², Eurojustia koskeva asetus (EU) 2018/1727¹³, Europolia koskeva asetus (EU) 2016/794¹⁴, neuvoston puitepäättös 2002/465/YOS yhteisistä tutkintaryhmistä¹⁵ sekä asetusehdotus verkossa tapahtuvan terroristisen sisällön levittämisen estämisestä¹⁶.

Komissio esitti 17. huhtikuuta 2018 neuvostolle ja Euroopan parlamentille ehdotukset asetukseksi sähköistä todistusaineistoa rikosoikeudellisissa asioissa koskevasta eurooppalaisesta esittämisen- ja säilyttämismääräyksestä¹⁷ ja direktiiviksi yhdenmukaisista säännöistä laillisten edustajien nimeämiseksi todistusaineiston keräämistä varten rikosoikeudellisissa menettelyissä¹⁸. Lisäksi Euroopan unioni on tehnyt useita kahdensivuisia sopimuksia unionin ja kolmansien maiden välillä, kuten keskinäisestä oikeusapua koskevan

¹¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston [direktiivi 2014/41/EU](#), annettu 3 päivänä huhtikuuta 2014, rikosasioita koskevasta eurooppalaisesta tutkintamääräyksestä, EUVL L 130, 1.5.2014, s. 1.

¹² [Neuvoston säädös, annettu 29 päivänä toukokuuta 2000](#), Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 34 artiklan mukaisen yleissopimuksen tekemisestä keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä.

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1727, annettu 14 päivänä marraskuuta 2018, Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön virastosta (Eurojust) ja neuvoston päätöksen 2002/187/YOS korvaamisesta ja kumoamisesta.

¹⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston [asetus \(EU\) 2016/794](#), annettu 11 päivänä toukokuuta 2016, Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirastosta (Europol) sekä neuvoston päätösten 2009/371/YOS, 2009/934/YOS, 2009/935/YOS, 2009/936/YOS ja 2009/968/YOS korvaamisesta ja kumoamisesta.

¹⁵ [Neuvoston puitepäättös 2002/465/YOS](#), tehty 13 päivänä kesäkuuta 2002, yhteisistä tutkintaryhmistä.

¹⁶ Ehdotus asetukseksi verkossa tapahtuvan terroristisen sisällön leviämisen estämisestä, 12.9.2018, COM(2018) 640 final.

¹⁷ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sähköistä todistusaineistoa rikosoikeudellisissa asioissa koskevasta eurooppalaisesta esittämisen- ja säilyttämismääräyksestä, 17.4.2018, COM(2018) 225 final.

¹⁸ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yhdenmukaisista säännöistä laillisten edustajien nimeämiseksi todistusaineiston keräämistä varten rikosoikeudellisissa menettelyissä, 17.4.2018, COM(2018), 226 final.

sopimuksen Yhdysvaltojen kanssa¹⁹. Tämä sopimus on tarkoitettu täydentämään näitä järjestelyjä.

Tämän neuvoston päätössuosituksen soveltamisalaan kuuluvia henkilötietoja suojellaan ja voidaan käsitellä ainoastaan yleisen tietosuoja-asetuksen²⁰ mukaisesti. Euroopan unionin viranomaisten on lisäksi sovellettava poliisi- ja rikosoikeusviranomaisia koskevaa tietosuojadirektiiviä (direktiivi lainvalvontatarkoituksessa käsiteltävien henkilötietojen suojasta)²¹. Sopimuksella olisi täydennettävä EU:n ja Yhdysvaltojen välistä tietosuojaa koskevaa puitesopimusta, joka tuli voimaan 1. helmikuuta 2017, ja oikeussuojakeinoja koskevaa Yhdysvaltojen lakia (*Judicial Redress Act*) laajentamalla Yhdysvaltojen kongressin 24. helmikuuta 2016 hyväksymän tietosuojalain (*Privacy Act*) edut koskemaan EU:n kansalaisia.

Tämän neuvoston päätössuosituksen soveltamisalaan kuuluva sähköinen viestintä on suojattu ja sitä voidaan käsitellä ainoastaan direktiivin 2002/58/EY²² (sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi) mukaisesti.

Sopimuksessa olisi kunnioitettava perusoikeuksia ja -vapauksia sekä EU:n lainsäädännön yleisiä periaatteita, jotka on vahvistettu Euroopan unionin perussopimuksissa ja perusoikeuskirjassa, prosessuaalisia oikeuksia (mukaan lukien oikeus tehokkaihin oikeussuojakeinoihin ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, syyttömyysolettama ja oikeus puolustukseen), laillisuusperiaatetta ja rikoksista määrättävien rangaistusten oikeasuhteisuuden periaatetta sekä näihin liittyviä lainvalvonta- ja oikeusviranomaisten velvollisuuksia. Siltä osin kuin on kyse tarvittavista tietosuojatakeista siirrettäessä henkilötietoja Euroopan unionista Yhdysvaltojen lainvalvontaviranomaisille, EU:n ja Yhdysvaltojen välisen tietosuojaa koskevan puitesopimuksen sovellettavia määräyksiä täydennetään lisätakeilla, joissa otetaan huomioon asianomaisten tietoluokkien arkaluontoisuusaste ja erityisvaatimukset, joita liittyy sähköisen todistusaineiston siirtoon suoraan palveluntarjoajilta.

Sopimus ei myöskään saisi vaikuttaa muihin voimassa oleviin kansainvälisiin sopimuksiin viranomaisten välisestä oikeudellisesta yhteistyöstä rikosasioissa, kuten EU:n ja Yhdysvaltojen keskinäistä oikeusapua koskevaan sopimukseen. Sopimuksen olisi oltava

¹⁹ [Neuvoston päätös 2009/820/YUTP](#), tehty 23 päivänä lokakuuta 2009, rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan Euroopan unionin ja Amerikan yhdysvaltojen välisen sopimuksen ja keskinäistä oikeusapua koskevan Euroopan unionin ja Amerikan yhdysvaltojen välisen sopimuksen tekemisestä Euroopan unionin puolesta.

²⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston [asetus \(EU\) 2016/679](#), annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta.

²¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston [direktiivi \(EU\) 2016/680](#), annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäättöksen 2008/977/YOS kumoamisesta.

²² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/58/EY, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2002, henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla (sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi) (EYVL L 201, 31.7.2002, s. 37), sellaisena kuin se on muutettuna yleispalvelusta ja käyttäjien oikeuksista sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen alalla annetun direktiivin 2002/22/EY, henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla annetun direktiivin 2002/58/EY ja kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten yhteistyöstä annetun asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta 25 päivänä marraskuuta 2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/136/EY.

Yhdysvaltojen ja Euroopan unionin kahdenvälisissä suhteissa ensisijainen tietoverkkorikollisuutta koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen toista lisäpöytäkirjaa koskevissa neuvotteluissa saavutettuun sopimukseen tai järjestelyyn nähden.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 218 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisesti neuvoston on annettava lupa aloittaa neuvottelut, hyväksyttävä neuvotteluohjeet ja annettava lupa sopimuksen allekirjoittamiseen ja tekemiseen.

Perusoikeudet

Sopimuksella saattaa olla vaikutusta tiettyihin perusoikeuksiin:

- niiden yksilöiden oikeudet, joiden tietoja käsitellään, mukaan lukien oikeus henkilötietojen suojaan; oikeus yksityis- ja perhe-elämän, kodin ja viestien kunnioittamiseen; oikeus sananvapauteen ja kokoontumisvapauteen; oikeus tehokkaasiin oikeussuojakeinoihin, oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja syyttömyysolettamaan, oikeus puolustukseen, laillisuusperiaate ja rikoksista määrättävien rangaistusten oikeasuhteisuuden periaate;
- palveluntarjoajan oikeudet: elinkeinovapaus ja oikeus tehokkaasiin oikeussuojakeinoihin;
- henkilöiden oikeus vapauteen ja turvallisuuteen.

Kun otetaan huomioon asiaa koskeva yksityisyydensuoja- ja tietosuojasäännöstö, sopimukseen olisi sisällytettävä riittävät ja merkittävät suojalausekkeet sen varmistamiseksi, että näiden henkilöiden oikeudet suojataan EU:n lainsäädännön yleisten periaatteiden ja Euroopan unionin tuomioistuimen asiaa koskevan oikeuskäytännön mukaisesti.

EU:n ja Yhdysvaltojen sopimuksen olisi sovittava yhteen sähköistä todistusaineistoa koskevien komission ehdotusten kanssa ottaen myös huomioon niiden kehityksen lainsäädäntömenettelyssä ja sen, millaisina ne lopulta hyväksytään.

Neuvotteluissa on tärkeää käsitellä niiden rikosoikeudellisten menettelyjen määrittelyä, joita varten tällaisia tietoja voitaisiin saada, sopimuksen kattamien tietojen tyyppiä, määräyksen antamista koskevia vaatimuksia, oikeussuojakeinoja ja kyseeseen tulevia rikoksia, jotta voitaisiin välttää lainvalintaongelmia ja parantaa viranomaisten tiedonsaantia. Määritelmien ja soveltamisalan olisi oltava yhteneväiset EU:n sisäisten sähköistä todistusaineistoa koskevien sääntöjen ja niiden kehityksen kanssa.

Komissio uskoo, että kattavan sopimuksen aikaansaaminen on sekä EU:n että Yhdysvaltojen edun mukaista, koska se antaisi oikeudellisen selvyuden molempien osapuolten oikeus- ja lainvalvontaviranomaisille ja sillä vältettäisiin palveluntarjoajille aiheutuvat ristiriitaiset oikeudelliset velvoitteet. Tämä on myös ainoa tapa välttää se, että EU:n kansalaisiin ja palveluntarjoajiin sovelletaan eri sääntöjä kansallisuudesta riippuen.

Sopimuksella olisi selkeytettävä määräysten palveluntarjoajia sitovaa luonnetta ja täytäntöönpanoa sekä määriteltävä oikeusviranomaisten velvollisuudet.

Komissio ehdottaa neuvotteluohjeiden 1–3 kohdassa, että sopimukselle asetettaisiin kolme päätavoitetta: vahvistetaan yhteiset säännöt ja ratkaistaan lainvalintakysymykset tilanteissa, joissa yhden sopimuspuolen oikeusviranomainen antaa sisältötietoja ja muita kuin sisältötietoja koskevan määräyksen sellaiselle palveluntarjoajalle, johon sovelletaan toisen sopimuspuolen lainsäädäntöä; sallitaan vastavuoroisesti sähköisen todistusaineiston siirto

tällaisen määräyksen perusteella suoraan palveluntarjoajalta määräyksen antaneelle viranomaiselle; ja varmistetaan Euroopan unionin perussopimuksissa ja perusoikeuskirjassa vahvistettujen perusoikeuksien ja -vapauksien sekä unionin oikeuden yleisten periaatteiden kunnioittaminen.

Neuvotteluohjeiden 4 kohdassa komissio ehdottaa, että sopimusta sovellettaisiin rikosoikeudellisissa menettelyissä sekä esitutkinta- että oikeudenkäyntivaiheissa. Sopimuksen olisi sovittava yhteen sähköistä todistusaineistoa rikosoikeudellisissa asioissa koskevista eurooppalaisista esittämisen- ja säilyttämismääräyksistä annetun asetusehdotuksen 3 artiklan kanssa. Sekä esitutkinta- että oikeudenkäyntivaiheissa sovelletaan asianomaisia henkilöitä koskevaa oikeussuojaa ja erityisesti rikosoikeudellisia menettelytakeita.

Neuvotteluohjeiden 5 kohdassa komissio esittää, että sopimuksella luotaisiin sopimuspuolille vastavuoroiset oikeudet ja velvollisuudet.

Neuvotteluohjeiden 6 kohdassa komissio ehdottaa, että sopimuksessa vahvistetaan sen soveltamisalaan kuuluvien tietojen määritelmät ja tyypit sekä sisältötietojen että muiden kuin sisältötietojen osalta. Sisältötiedot sisältävät sähköisen viestinnän sisällön, ja ne muodostavat yksityisyyteen eniten puuttuvan sähköisen todistusaineiston luokan. Muut kuin sisältötiedot kattavat sekä tilaajatiedot, jotka ovat rikostutkinnassa yleisimmin pyydetty tietotyyppi, että viestiliikennetiedot, jotka sisältävät tietoja sähköisten viestien lähettäjistä ja vastaanottajista ja metatietoja viestinnän ajoituksesta, tiheydestä ja kestosta.

Neuvotteluohjeiden 7 kohdassa komissio ehdottaa, että sopimuksessa määriteltäisiin sen soveltamisala tarkasti sen mukaan, mitkä rikokset se kattaa ja mitä vähimmäisseuraamusten tasoa edellytetään. Sopimuksen olisi sovittava yhteen sähköistä todistusaineistoa rikosoikeudellisissa asioissa koskevista eurooppalaisista esittämisen- ja säilyttämismääräyksistä annetun asetusehdotuksen 5 artiklan 4 kohdan kanssa. Määräyksen antava viranomainen olisi velvoitettava varmistamaan kussakin tapauksessa, että toimenpide on välttämätön ja oikeasuhteinen ottaen muun muassa huomioon tutkittavana olevan rikoksen vakavuuden. Sopimuksen olisi sisällettävä asianmukaiset vähimmäisseuraamusten raja-arvot sisältötiedon ja muun kuin sisältötiedon osalta. Sopimuksen olisi sovittava yhteen kolmen vuoden vähimmäisseuraamuksen raja-arvon kanssa, joka rajaisi välineen soveltamisalan vakavampiin rikoksiin rajoittamatta kuitenkaan kohtuuttomasti alan toimijoiden mahdollisuuksia sen käyttöön.

Komissio ehdottaa neuvotteluohjeiden 8 kohdassa, että sopimuksessa määriteltäisiin ehdot, jotka on täytettävä ennen kuin oikeusviranomainen voi antaa asiaa koskevan määräyksen, sekä tavat, joilla määräys voidaan antaa. Sen olisi sovittava yhteen sähköistä todistusaineistoa rikosoikeudellisissa asioissa koskevista eurooppalaisista esittämisen- ja säilyttämismääräyksistä annetun asetusehdotuksen 5 artiklassa esitettyjen määräyksen antamisen ehtojen kanssa.

Neuvotteluohjeiden 9 kohdassa komissio ehdottaa, että sopimukseen sisällytetään lauseke, joka mahdollistaa epäiltyjen ja syytettyjen tehokkaat oikeussuojakeinot rikosoikeudenkäyntien aikana. Sopimuksessa olisi myös määriteltävä, missä olosuhteissa palveluntarjoajalla on oikeus vastustaa määräystä. Kohdehenkilöitä koskevien määräysten lähtökohtana on sähköistä todistusaineistoa rikosoikeudellisissa asioissa koskevista eurooppalaisista esittämisen- ja säilyttämismääräyksistä annetun asetusehdotuksen 17 artikla. Sillä varmistetaan, että henkilöillä, joiden tiedot on saatu eurooppalaisen esittämismääräyksen avulla, on oikeus kansallisen lain mukaisesti tehokkaihin oikeussuojakeinoihin rikosoikeudellisessa menettelyssä. Rekisteröityjen oikeussuojakeinot määritellään myös

direktiivissä (EU) 2016/680 ja asetuksessa (EU) 2016/679. Koska määräys on sitova, se voi vaikuttaa myös palveluntarjoajien oikeuksiin, erityisesti elinkeinovapauteen ja sen edellytyksiin. Komissio ehdottaa, että sopimukseen sisällytettäisiin palveluntarjoajan oikeus esittää tiettyjä vaatimuksia määräyksen antavassa valtiossa esimerkiksi siinä tapauksessa, jos määräystä ei ole antanut tai vahvistanut oikeusviranomainen.

Neuvotteluohjeiden 10 kohdassa komissio ehdottaa, että sopimuksessa määriteltäisiin määräyksessä tarkoitettujen tietojen toimitusaika. Sopimuksen olisi sovittava yhteen sähköistä todistusaineistoa rikosoikeudellisissa asioissa koskevasta eurooppalaisista esittämisen- ja säilyttämismääräyksistä annetun asetusehdotuksen 9 artiklan kanssa. Siinä veloitetaan vastaanottajat vastaamaan tavallisesti 10 päivän kuluessa ja annetaan viranomaisille mahdollisuus asettaa perustelluissa tapauksissa lyhyempi määräaika.

Komissio ehdottaa neuvotteluohjeiden 11 kohdassa, että sopimus ei saisi rajoittaa muiden voimassa olevien, viranomaisten välistä oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa koskevien kansainvälisten sopimusten, kuten EU:n ja Yhdysvaltojen keskinäistä oikeusapua koskevan sopimuksen, soveltamista.

Neuvotteluohjeiden 12 kohdassa komissio ehdottaa, että sopimuksen olisi oltava Euroopan unionin ja Yhdysvaltojen kahdenvälisissä suhteissa ensisijainen tietoverkkorikollisuutta koskevaan Euroopan neuvoston yleissopimukseen sekä yleissopimuksen toista lisäpöytäkirjaa koskevissa neuvotteluissa saavutetun sopimuksen tai järjestelyn niihin määräyksiin nähden, jotka koskevat samoja asioita kuin Yhdysvaltojen kanssa tehtävässä sopimuksessa.

Neuvotteluohjeiden 13 kohdassa komissio ehdottaa, että sopimuksen olisi oltava symmetrinen niiden henkilöryhmien osalta, joiden tietoja ei saa pyytää sopimuksen nojalla. Sopimuksella ei saa syrjiä EU:n eri jäsenvaltioiden henkilöitä. Komissio katsoo, että tämä koko EU:n laajuinen sopimus on yksi tae tämän vaatimuksen täyttymisestä.

Neuvotteluohjeiden 14–16 kohdassa käsitellään sopimukseen tarvittavia tietosuojatakeita. Neuvotteluohjeiden 14 kohdassa todetaan, että sopimuksessa olisi viitattava EU:n ja Yhdysvaltojen väliseen tietosuojaa koskevaan puitesopimukseen. Komissio ehdottaa 15 kohdassa, että sopimuksen olisi täydennettävä tietosuojaa koskevaa puitesopimusta uusilla suojatoimilla, joissa otetaan huomioon asianomaisten tietoluokkien arkaluontoisuusaste ja erityisvaatimukset, joita liittyy sähköisen todistusaineiston siirtoon suoraan palveluntarjoajilta sen sijaan, että tietoja siirrettäisiin viranomaisten välillä. Kohdassa 16 esitetään komission tämän sopimuksen osalta ehdottamat lisäsuojatoimet, mukaan lukien tietojen käyttötarkoituksen määrittäminen ja rajaaminen, ilmoittaminen ja tietojen siirtäminen edelleen.

Neuvotteluohjeiden 17 kohta kattaa muut menettelylliset oikeudet, joita komissio pitää tarpeellisina, jotta voidaan ottaa huomioon erityisvaatimukset, joita liittyy sähköisen todistusaineiston siirtoon suoraan palveluntarjoajilta sen sijaan, että tietoja siirrettäisiin viranomaisten välillä. Näitä ovat muun muassa se, että tietoja ei voida vaatia käytettäväksi rikosoikeudellisissa menettelyissä, joka saattaisi johtaa kuolemanrangaistukseen, määräysten oikeasuhteisuuden vaatimus sekä erioikeuksien ja -vapauksien nojalla suojattuihin tietoihin kohdistuvat erityiset suojatoimet. Tiettyjen ammattikuntien (kuten asianajajien) erioikeudet ja -vapaudet ja vastaanottajan valtion turvallisuuteen tai puolustukseen liittyvät olennaiset edut on myös otettava huomioon oikeudenkäynnissä määräyksen antavassa valtiossa. Oikeusviranomaisen suorittama uudelleentarkastelu toimii lisätakeena.

Sopimuksen hallinnoinnin osalta komissio ehdottaa neuvotteluohjeiden 18–23 kohdassa, että sopimuksessa määrätään sen soveltamista koskevista määräajoin tehtävistä yhteisistä tarkasteluista ja sopimuksen kestosta. Siinä ehdotetaan myös määrättävän, että sopimuspuolet neuvottelevat keskenään helpottaakseen sopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevien riitojen ratkaisemista. Kummankin osapuolen olisi kerättävä tilastotietoja yhteisten tarkastelujen helpottamiseksi. Lisäksi neuvotteluohjeissa ehdotetaan, että tulevaan sopimukseen sisällytetään sopimuksen soveltamisen keskeyttämistä ja irtisanomista koskeva lauseke siltä varalta, jos riitaa ei voida ratkaista neuvottelumenettelyllä.

NEUVOSTON PÄÄTÖS

luvan antamisesta aloittaa neuvottelut sopimuksen tekemiseksi Euroopan unionin ja Amerikan yhdysvaltojen välillä oikeudelliseen yhteistyöhön rikosasioissa liittyvästä rajat ylittävästä pääsystä sähköiseen todistusaineistoon

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 218 artiklan 3 ja 4 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen.

- (1) Komissio esitti 17 päivänä huhtikuuta 2018 ehdotukset asetukseksi sähköistä todistusaineistoa rikosoikeudellisissa asioissa koskevista eurooppalaisista esittämis- ja säilyttämismääräyksistä ja direktiiviksi yhdenmukaisista säännöistä laillisten edustajien nimeämiseksi todistusaineiston keräämistä varten rikosoikeudellisissa menettelyissä, jäljempänä 'sähköistä todistusaineistoa koskevat ehdotukset'²³. Neuvosto muodosti yleisnäkemyksen²⁴ komission asetusehdotuksesta 7 päivänä joulukuuta 2018 kokoontuneessa oikeus- ja sisäasioiden neuvostossa.
- (2) Olisi aloitettava neuvottelut sopimuksen tekemiseksi Euroopan unionin ja Amerikan yhdysvaltojen välillä oikeusviranomaisten rajat ylittävästä pääsystä palveluntarjoajan hallussa olevaan sähköiseen todistusaineistoon rikosoikeudellisissa menettelyissä.
- (3) Sopimuksen olisi sisällettävä tarvittavat perusoikeuksia ja -vapauksia koskevat suojaotoimet, ja siinä olisi noudatettava Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustettuja periaatteita, erityisesti perusoikeuskirjan 7 artiklassa tunnustettua oikeutta yksityis- ja perhe-elämän, kodin ja viestien kunnioittamiseen, 8 artiklassa tunnustettua oikeutta henkilötietojen suojaan, 47 artiklassa tunnustettua oikeutta tehokkaiseen oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen, 48 artiklassa tunnustettua syyttömyysolettamaa ja oikeutta puolustukseen sekä 49 artiklassa tunnustettuja laillisuusperiaatetta ja rikoksista määrättävien rangaistusten oikeasuhteisuuden periaatetta. Sopimusta olisi sovellettava näiden oikeuksien ja periaatteiden mukaisesti.

²³ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sähköistä todistusaineistoa rikosoikeudellisissa asioissa koskevista eurooppalaisista esittämis- ja säilyttämismääräyksistä, 17.4.2018, COM(2018) 225 final. Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yhdenmukaisista säännöistä laillisten edustajien nimeämiseksi todistusaineiston keräämistä varten rikosoikeudellisissa menettelyissä, 17.4.2018, COM(2018), 226 final.

²⁴ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sähköistä todistusaineistoa rikosoikeudellisissa asioissa koskevista eurooppalaisista esittämis- ja säilyttämismääräyksistä, neuvoston yleisnäkemyks, ST 15292 2018 INIT, 12.12.2018.

- (4) Euroopan tietosuojavaltuutettua on kuultu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 2018/1725²⁵ 42 artiklan 1 kohdan mukaisesti, ja hän on antanut lausuntonsa ...²⁶,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Valtuutetaan komissio neuvottelemaan unionin puolesta Euroopan unionin ja Amerikan yhdysvaltojen välinen sopimus oikeusviranomaisten rajat ylittävistä pääsystä palveluntarjoajan hallussa olevaan sähköiseen todistusaineistoon rikosoikeudellisissa menettelyissä.

2 artikla

Neuvotteluohjeet ovat tämän päätöksen liitteenä.

3 artikla

Neuvottelut olisi käytävä neuvoston nimeämää erityiskomiteaa kuullen.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu komissiolle.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*

²⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39).

²⁶ [EUVL C ...](#)